

Nordisk Dialogkonferanse i Trondheim 14.-16 mars 2023

Det livssynsåpne samfunn- Dialog og polarisering

I en tid preget av uro, krig og polarisering skal vi sammen finne veien til et inkluderende samfunn. Hva betyr egentlig livssynsåpent? Hvordan skal vi være et livssynsåpent samfunn? Og hvordan kan vi bidra til å motvirke utenforskap? Dette er spørsmål vi tar opp på den nordiske dialogkonferansen.

DEN NORSKE KIRKE
Mellomkirkelig råd

**Kirkelig
Dialogsenter**

PROGRAM

Tirsdag 14.mars

11.00 Registrering og innsjekk på Quality Hotel Agustin

12.00 Lunsj på hotellet

13.00 Velkommen og åpning ved Nidaros Biskop Herborg Finnset

13.15 Bli kjent og arbeid i grupper

13.45 Pause

14.00 Sturla Stålsett: *Hva kjennetegner det*

Foto: Eivor

Veitberg Stålsett. **Sturla J. Stålsett** er professor i

livssyns åpne samfunn?

Sturla Stålsett ledet arbeidet med utredningen Det livssyns åpne samfunn. En helhetlig tros- og livssyns politikk (Norsk offentlig utredning 2013:1). Hva ligger i begrepet det livssyns åpne samfunn? Hva betyr det for kirken å leve i et livssyns åpent samfunn? Hvor er vi 10 år etter NOU' en ble lagt frem? Hvilke muligheter og dilemmaer møter vi, og er et livssyns åpent samfunns en tilstrekkelig motkraft mot polarisering?

15.15 Pause med noe å bite i.

15.30 Bente Sandvig: *Hva kjennetegner det livssyns åpne samfunn?*

Bente Sandvig var nestleder i utvalget og gir sine perspektiver på arbeidet og hvor vi er nå 10 år etter. Er det livssyns åpne samfunnet robust i møte med uenighet? Hvilke muligheter og dilemmaer møter vi, og er et livssyns åpent samfunns en tilstrekkelig motkraft mot polarisering?

16.30 Pause

16.40 Samtale med Sturla Stålsett, Bente Sandvig og biskop Herborg Finnset og innspill fra de nordiske landene (Navn kommer). Har vi livssyns åpne samfunn i Danmark, Sverige, Finland og Norge? Gir begrepet mening i alle våre nordiske land? Hvilke muligheter og utfordringer ser vi?

17.45 Avgang til Nidarosdomen

18.00 Omvisning i Nidarosdomen med pilegrimsprest Einar Vegge

18.30 Messe i Nidarosdomen med domprost Ragnhild Jepsen og domkantor

19.30 Tur tilbake til hotellet med stoppesteder underveis ved Dag Aakre.

20.00 Middag på hotellet

diakoni, religion og samfunn ved MF vitenskapelig høyskole. Var bl.a. generalsekretær i Kirkens Bymisjon fra 2006 til 2014, og styreleder i Frivillighet Norge fra 2014 til 2017. Han er også ordinert prest i Den norske kirke. Ledet utvalget som leverte innstillingen NOU 2013:1, "Det livssyns åpne samfunn. En helhetlig tros- og livssyns politikk." Deltar regelmessig i offentlig debatt og har publisert bredt innen tros- og livssyns politikk og andre etiske, teologiske og samfunnsfaglige emner. Aktuelle utgivelser: *Det livssyns åpne samfunn* (Cappelen Damm Akademisk 2021), *Populisme og kristendom* (red., sammen med Kristin Graff-Kallevåg og Sven Thore Kloster, Cappelen Damm Akademisk 2021)

Biskop i Nidaros

Herborg Finnset. Herborg har vært biskop i Nidaros bispedømme siden 2017. Hun har bred erfaring fra arbeid med samisk kirkeliv og var med på å etablere og drive Tromsø Internasjonale Kirkefestival. Herborg sitter i styret for Kirkelig Dialogsenter Trondheim og er med i et faglig utvalg som utreder Den norske kirkes relasjon til jøder og jødedom.

Bente Sandvig jobber som spesialrådgiver i Human-Etisk Forbund. I mer enn tre år har hun arbeidet med temaer som religions- og livssynsundervisning

Onsdag 15.mars

9.00 Lars Laird Iversen: *Uenighetsfellesskapet*

Lars Laird Iversen har skrevet boken *Uenighetsfellesskapet*. I klasserommet, på skolen, i organisasjoner og stater er folk uenige, og føler likevel fellesskap med hverandre. Ethvert demokrati er et «uenighetsfellesskap».

«Uenighetsfellesskap» kaster nytt blikk på grunnlaget for samhandling og fellesskap, og kritiserer den utbredte ideen om at fellesskap hviler på delte verdier. Hvordan legger man til rette for et uenighetsfellesskap og hva kjennetegner det?

Det blir innledning, innspill og samtale.

10.45 Pause med noe å bite i

11.00 Kristin Graff Kallevåg: *Korset, kristendommen og det norske (Populisme og kristendom)*

Kristin Graff Kallevåg er aktuell med boken *Populisme og kristendom*. Populisme konstruerer skillelinjer der et av virkemidlene som brukes er behovet for å verne den såkalte «vestlig kristne kulturen». Vi vil få vite mer om hvordan kristne symboler og «verdier» benyttes som nasjonale identitetsmarkører.

Det blir innledning, innspill og samtale.

12.45 Lunsj

14:00 – 15:30 Tre parallelle workshoper

1: Workshop Dialog og diakoni Kirkens Bymisjon arbeid i Vår Frue kirke

Workshop i Vår Frue kirke: Dialog og diakoni. Vår Frue er en åpen kirke midt i byen. Gjennom måltider, bønn, kultur og bålpanne praktiseres en radikal omsorg som gir rom for mennesker fra religioner, kulturer og

i skolen – og saken mot innføringen av det obligatoriske KRL-faget, stat kirke relasjoner, minoritet – majoritet spørsmål, Tros- og livssynsfrihet og dialog. Hun har vært leder av Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i perioden 2007 – 11. Hun var medlem av det regjeringsoppnevnte utvalget som skulle vurdere forholdet mellom stat og kirke og nestleder i utvalget som fremmet forslag om en helhetlig tros- og livssynspolitik: «Det livssyns åpne samfunn.» For tiden er hun medlem av Bioteknologirådet, nestleder i styret for HL-senteret, medlem i arbeidsutvalget i NGO-Forum for menneskerettigheter og hun er involvert i Oslokoalisjonen for tros- og livssynsfrihet.

Lars Laird

Iversen er religionssosiolog og jobber ved MF vitenskapelige høyskole for teologi, religion og samfunn. Hans forskningsområder er religion og nasjonal identitet, religion i skolen, uenighet og demokrati samt religion og rasisme. Laird Iversen har lansert begrepet *Uenighetsfellesskapet* og har gitt i 2014 ut en bok med det navnet

Foto: Herman Franzen. **Kristin Graff Kallevåg** er førsteamanuensis i systematisk teologi og religionspedagogikk ved MF Vitenskapelig

livssituasjoner. Den åpne kirken drives av Kirkens Bymisjon og er et møtested for fellesskap og brobygging, for diakoni og dialog. Workshopen vil fortelle om arbeidet i Vår Frue kirke som et eksempel på dialogisk diakonal praksis.

Workshopen avholdes i Vår Frue kirke
Kongensgate 5

2: Workshop Dialogpilotene, Ytrings- og religionsfrihet

Dialogpilotene er et holding- og utdanningsprosjekt som i samarbeid med Teologiske fakultet utdanner unge fra 18 til 30 år fra ulike tros- og livssynsamfunn i å lede dialogverksteder ute i skole og samfunn. På denne workshopen vil dere ta del i et dialogverksted med tema *Ytrings- og religionsfrihet*. Det blir øvelser og dialogsamtale med mulighet for å høre Dialogpilotene erfaring fra verksteder med ungdommer. Hvilke tema er ungdommene opptatt av og hvordan oppleves dialog som metode for å ta de vanskelige samtalene i polariseringens tid? Workshopen ledes av tre Dialogpiloter.

Workshopen avholdes i Munkegata 4

3: Workshop To dypdykk- Antisemittisme som passer for deg og Flerreligiøse begravelser

På denne workshopen vil du få presentert to master oppgaver i *Religion og samfunn* fra det Teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Det blir lagt opp til samtale og refleksjon rundt tematikkene i de to oppgavene. Det blir en kort pause mellom de to presentasjonene.

- 1. Antisemittisme som passer for deg - Hvilke faktorer kan gjøre antisemittiske memer mer spiselige og hva skjer før filteret slår inn?**

høyskole. Hun forsker på hvordan teologi og religion kommer til uttrykk på ulike samfunnsarenaer, med et særlig fokus på kristendom. For tiden er hun aktuell med boken *Populisme og kristendom*, der hun er medredaktør og bidrar med blant annet et kapittel om bruken av korssymbolet i populisme.

Eliana Hercz er leder for Dialogpilotene, er selv utdannet Dialogpilot og har vært jødisk veiviser. Eliana har master fra Det Teologiske fakultet i Religion og samfunn.

Eliana Hercz er leder for Dialogpilotene, er selv utdannet Dialogpilot og har vært jødisk veiviser. I november 2021 levert hun masteren *Antisemittisme som passer for deg*.

Forskning viser at spredningen av antisemittisme forkledd som humor, er en økende trend i sosiale medier, noe som har resultert i økt bekymring for mulige konsekvenser. Hercz har undersøkt humor med antisemittisk innhold og samtalt med informanter om deres refleksjoner og reaksjoner på dette.

2. Flerreligiøse og flerkulturelle begravelsesseremonier. «..Se der, det er det Bano vil ha..».

Marit Fikse Fjalestad jobber som rådgiver ved Kirkelig dialogsentre i Oslo, hun har tidligere arbeidet ved Sjømannskirken og er utdannet Dialogpilot. Fiske Fjalestad leverte sin master i august 2022.

Fjalestad har forsket på endringer av gravferdsritualer i det flerkulturelle og flerreligiøse Norge. Hun har undersøkt hvorfor det er en tilsynelatende økende tendens til at etterlatte ønsker en gravferdsseremoni med flere religiøse og kulturelle tradisjoner representert i samme seremoni. Funnene i oppgaven er basert på kvalitative semi-strukturerte intervjuer med pårørende, seremonimestere og gravferdskonsulenter som har vært involvert i slike gravferder av ulik karakter.

**Workshopen avholdes i det Jødisk museum
Trondheim Arkitekt Christies gate 1**

15.30 Kaffepause med i Munkegata 4

16:00-17:30 Tre parallelle workshoper, de samme som i første runde

18.00 Messe i Vår Frue kirke

19.00 Middag på hotellet

Marit Fikse Fjalestad er rådgiver ved Kirkelig dialogsentre Oslo og har master fra Det teologiske fakultet i religion og samfunn.

Torsdag 16.mars

8.00 Frokost

9.00 «Landrapporter» fra Sverige, Danmark, Finland og Norge (*navn kommer*). Hvert land gir en kort beskrivelse av situasjon og utviklingstrekk knyttet til dialog og polarisering. Hvordan jobber folkekirkene for å motvirke polarisering? 15 minutter per land.

10.00 Pause

10.15 Ingrid Rosendorf Joys: Utfordringer og muligheter med uenighetsfelleskapet fra Samarbeidsrådet for tro- og livssynsamfunn (STL) sitt perspektiv. STL som politisk aktør. Hvordan jobber STL med dialog og polarisering?

11.15 Kafebord: Dilemmaer knyttet til prinsippene for det livssynsåpne samfunn

12.15 Lunsj

13.15 Gruppearbeid og innspill: Hva gir håp i arbeid med dialog i polariseringen tid?

14.15 Hva tar vi med oss fra Trondheim? Tanker fram mot konferanse 2025 i Danmark

15.00 Konferansen avsluttes

Ingrid Rosendorf Joys er generalsekretær for Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn (STL) og er utdannet Cand.polit/sosiolog fra NTNU (2001) med støttefagene statsvitenskap, historie, og statistikk. I tillegg har hun ulike kurs i teologi, personalledelse, og økonomi og styrearbeid. Ingrid R. Joys har lang erfaring med og kompetanse fra bistand og interreligiøst diplomati og dialogarbeid. Hun har startet opp, ledet og deltatt i en rekke dialoger i Norge og var nestleder i Oslo kommunes tros- og livssynsutvalg som leverte KOUen: «Tro det eller ei». Ingrid R. Joys har mange verv bl.a. sitter hun i Likestillings- og diskrimineringsombudets fagråd og Pressens faglige utvalg som representant for allmennheten. I 2022 Mottok hun Ikkevoldsprisen (Martin Luther King-prisen)